

MOGUĆNOSTI I OBLICI FINANCIRANJA POLJOPRIVREDNIH PROGRAMA I PROJEKATA ZAGREBAČKE ŽUPANIJE U 2018. GODINI

Cikoja, Zrinka

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Križevci college of agriculture / Visoko gospodarsko učilište u Križevcima**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:185:893650>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Križevci University of Applied Sciences](#)

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVCIMA

Zrinka Cikoja, studentica

**MOGUĆNOSTI I OBLICI FINANCIRANJA
POLJOPRIVREDNIH PROGRAMA I PROJEKATA
ZAGREBAČKE ŽUPANIJE U 2018. GODINI**

Završni rad

Križevci, 2019.

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVCIMA

Preddiplomski stručni studij Poljoprivreda

Zrinka Cikoja, studentica

**MOGUĆNOSTI I OBLICI FINANCIRANJA
POLJOPRIVREDNIH PROGRAMA I PROJEKATA
ZAGREBAČKE ŽUPANIJE U 2018. GODINI**

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu i obranu završnog rada:

1. dr. sc. Kristina Svržnjak, prof. v.š., predsjednica
2. dr. sc. Silvije Jerčinović, v. pred., mentor
3. dr. sc. Krunoslav Škrlec, prof. v.š., član

Križevci, 2019.

Zahvaljujem se svim profesorima Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima koji su mi bili velika potpora za vrijeme studiranja i pisanja ovog završnog rada. Trud i vrijeme koje su moji profesori uložili kako bih stekla znanja, vještine i sposobnosti nužne za završetak preddiplomskog studija neizmjereno su važni. Posebno se zahvaljujem svojem mentoru, dr. sc. Silviju Jerčinoviću, koji mi je pružio pomoć i brojne savjete prilikom izrade ovoga rada. Naposljetku, zahvaljujem se svojoj obitelji koja mi je pružila beskrajno razumijevanje i potporu za vrijeme studiranja. Hvala vam.

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
2.	PREGLED LITERATURE	2
2.2.	Osnovna obilježja i gospodarske karakteristike Zagrebačke županije	3
2.3.	Poljoprivredna struktura Zagrebačke županije	5
2.4.	Važnost poticanja poljoprivrednika preko javnih natječaja u Zagrebačkoj županiji	6
4.1.	Natječaji Zagrebačke županije	12
4.2.	Natječaji gradova	13
4.2.1.	Bespovratne potpore poljoprivredi na području Ivanić-Grada	14
4.2.2.	Sufinanciranje projekata i aktivnosti udruga iz područja poljoprivrede u Gradu Jastrebarskom	15
4.2.3.	Dodjela potpora za razvoj poljoprivrede, ruralni razvoj i unapređenje lovstva na području grada Samobora	16
4.2.4.	Sveti Ivan Zelina – različiti natječaji	17
4.2.5.	Natječaj za dodjelu potpora male vrijednosti u poljoprivredi u 2018. godini Velike Gorice	19
4.2.6.	Potpore Grada Vrbovca	20
4.3.	Natječaji općina	21
4.3.1.	Natječaj za dodjelu potpora u poljoprivredi – Općina Dubravica	21
4.3.2.	Javni natječaj za financiranje udruga u području gospodarstva i potpore poljoprivredi za 2018. godinu Općine Bistra	22
4.3.3.	Program potpora poljoprivredi Općine Stupnik	22
4.3.4.	Program potpora poljoprivredi na području Općine Križ	23
5.	ZAKLJUČAK	24
6.	LITERATURA	25
	POPIS SLIKA I TABLICA	28

1. UVOD

Zagrebačka županija okuplja treći najveći broj stanovnika u Republici Hrvatskoj, a šesta je po veličini županija u Hrvatskoj. Stanovnici Zagrebačke županije uglavnom nemaju potrebu za iseljavanjem budući da migriraju Gradu Zagrebu te su im blizu različite poslovne mogućnosti. Agrarna struktura Zagrebačke županije i Grada Zagreba vrlo je slična – čine ju obiteljska poljoprivredna gospodarstva, zadruge i društva kapitala u poljoprivredi, a statistički prevladavaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva.

Poljoprivredu je potrebno poticati, pogotovo u vremenima u kojima se tržište Republike Hrvatske sve više otvara konkurentnim tržištima Europske unije, ako se želi osigurati opstanak hrvatskih poljoprivrednika na velikom, konkurentnom europskom tržištu. Veći broj poljoprivrednika kroz financijske potpore Zagrebačke županije može ostvariti blagodati kao što su povećanje broja stoke, financijska pomoć pri dobivanju certifikata o ekološkoj proizvodnji, potpore za sudjelovanje na poljoprivrednim sajmovima, izložbama i slično.

Cilj ovoga rada je istražiti mogućnosti financiranja projekata i oblike projekata u poljoprivredi koji su financirani kroz jedinice lokalne samouprave, a prvenstveno su istraživani projekti kojima su odobravana nepovratna sredstva, neovisno radi li se o potpunom ili djelomičnom financiranju.

Predmet rada su financijske potpore koje daje Zagrebačka županija, financijske potpore gradova te financijske potpore općina, a istaknute su još neke financijske potpore koje su izvan ovih kriterija.

Svrha rada je ojačati svijest poljoprivrednika o financijskim mogućnostima koje su im na raspolaganju u Zagrebačkoj županiji te ih potaknuti na korištenje raznovrsnih poticaja.

Rad je podijeljen u šest glavnih poglavlja s potpoglavljima. Prvo poglavlje predstavlja uvod u rad. Nakon teoretskog osvrtu, te pregleda materijala i metoda u četvrtom poglavlju se govori o važnosti poticanja poljoprivrednika preko javnih natječaja. Također u ovom poglavlju prikazuju se osnovna obilježja Zagrebačke županije i poljoprivredna struktura. Peto poglavlje analizira natječaje gradova u Zagrebačkoj županiji, te se istražuju natječaji općina u istoj županiji. Peto poglavlje predstavlja zaključak ovoga rada.

2. PREGLED LITERATURE

U pozadini strateškog razvoja svake razvijene države moguće je razaznati i poljoprivredu kao njezinu važnu komponentu. Stupanj razvijenosti poljoprivrednog sektora nije isključivo samo njegov pokazatelj, već i društva u cjelini. Stoga podrška takvom razvojnem konceptu važna je komponenta i u kontekstu razvoja poduzetništva, odnosno ukupne gospodarske razvijenosti pojedine države. Pitanje podrške takvom razvoju odnosi se na pitanja institucionalne, logističke, a nadasve financijske podrške.

2.1. Financiranja programa i projekata u funkciji stvaranja konkurentnog poljoprivrednog sektora

Stvaranje konkurentnog poljoprivrednog sektora u sintezi s komparativnim prednostima Republike Hrvatske zahtjeva dosljednu provedbu sveobuhvatnih mjera na čitavom nizu područja što uključuje: učinkovite mjere zemljišne politike, provedbu programa financiranja, restrukturiranje poljoprivredne proizvodnje u smjeru visoko dohodovnih proizvoda deficitarnih na tržištu, te djelotvornog tržišta koje pruža odgovarajuće okruženje za tehničke i poduzetničke sposobnosti hrvatskih poljoprivrednika (Strateški plan Ministarstva poljoprivrede, 2019).

U tom smislu, oblici financiranja programa i projekata u poljoprivredi predstavljaju razvojni temelj, ali i jednu od najzahtjevnijih mjera koje poduzetnici poduzimaju radi realizacije svoje poduzetničke ideje (Van Horne, 1993). Za njezinu realizaciju potrebno je definirati izraditi poslovni plan koji uključuje i financijski plan, te definirati postupke praćenja i evaluacije programa i projekata (Leko, 2002).

Uspješnost provedbe i realizacije programa i projekata u poljoprivredi ne smije biti samo u domeni partikularnih poslovnih subjekata, već oni moraju biti ostvareni u suradnji s regionalnom i lokalnom javnom upravom.

Upravljanje obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvom jest pitanje vještine upravljanja različitim resursima kako bi se postigla konkurentska prednost manifestirana u konačnici s dobiti. Također, konkurencija na tržištu nameće poljoprivrednim proizvođačima upotrebu novih instrumenata upravljanja, zato što upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom danas zahtijeva približavanje poljoprivrede standardima koji postoje u klasičnim industrijama (ili sektorima), a to su u prvom redu poznavanje financijskih izvješća, pokazatelja poslovanja poput pokazatelja profitabilnosti, likvidnosti i poslovne aktivnosti, razumijevanje utjecaja

različitih izvora financiranja na mogućnost plaćanja kreditnih obveza (Hadelan i Franić, 2006).

Poticanje razvojnih ciklusa u poljoprivrednom sektoru je tradicionalno ovisna o eksternim izvorima financiranja (Vidučić, 2004). Eksterno financiranje podrazumijeva dodatne troškove kod pribavljanja financijskih sredstava na tržištu (Srb, 2002). Iako dostupnost klasičnog oblika financiranja poduzetničkih aktivnosti je načelno izdašna i široko dostupna, i banke kao primarni predstavnik financijskog sustava rado nude različite oblike kreditiranja poljoprivrednih poduzetnika, mnogi od njih nisu u stanju priložiti financijski pregled poslovanja i kvalitetne poslovne planove iz kojih je vidljiva njihova kreditna sposobnost (Hadelan i Franić, 2006). Stoga alternativni oblici financiranja nasuprot ponude financiranja koju nudi klasični financijski sustav su u prvom redu pojedina tijela regionalne i lokalne javne uprave. Motivi poljoprivrednim poduzetnicima jesu manji troškovi financiranja njihovih poduzetničkih projekata. S druge strane se pak potiče lokalni ili regionalni gospodarski razvoj.

2.2. Osnovna obilježja i gospodarske karakteristike Zagrebačke županije

Zagrebačka županija nalazi se u središnjem djelu sjeverozapadne Hrvatske. Sjedište županije nalazi se u Zagrebu. Površinom je šesta po redu, tj. po veličini županija u Hrvatskoj. Prema broju stanovnika, to je treća najveća županija u Hrvatskoj (nalazi se iza Grada Zagreba i Splitsko-dalmatinske županije) (www.zagrebacka-zupanija.hr, 2019). U sljedećoj tablici nalaze se simboli Zagrebačke županije prema kojima ova županija ima svoju prepoznatljivu grafičku vizuru (Tablica 1).

Tablica 1. Simboli Zagrebačke županije

Simboli Zagrebačke županije		
Grb	Logo	Zastava
		

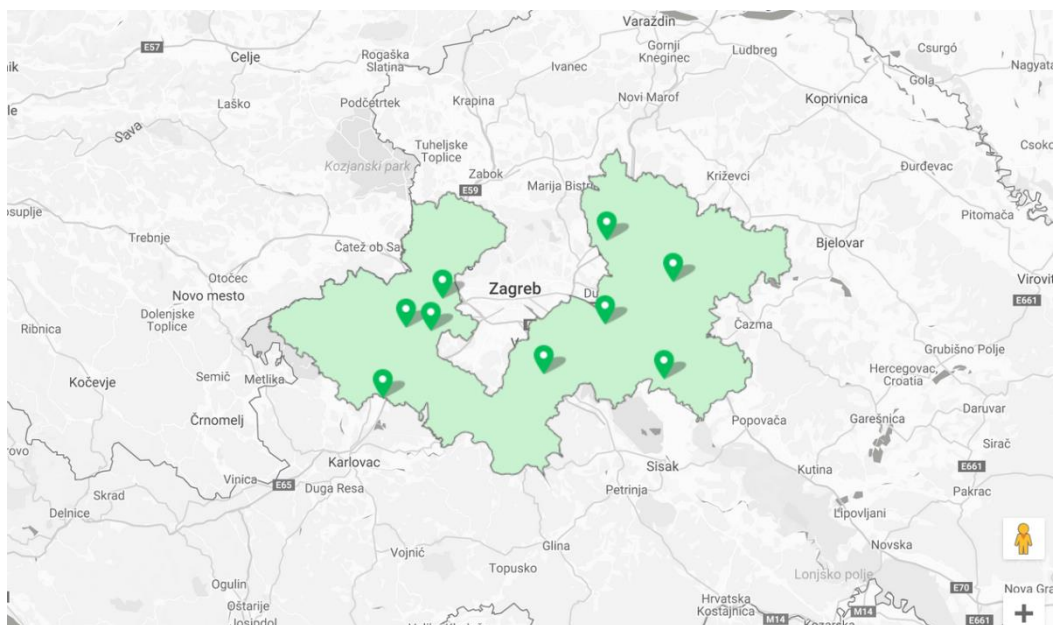
Izvor: izrada autorice

Zagrebačka županija sastoji se od devet gradova, 25 općina i 697 naselja. U sklopu Zagrebačke županije nalaze se sljedeći gradovi (www.zagrebacka-zupanija.hr, 2019):

- 1) Dugo Selo
- 2) Ivanić-Grad
- 3) Jastrebarsko
- 4) Samobor
- 5) Sveta Nedelja
- 6) Sveti Ivan Zelina
- 7) Velika Gorica
- 8) Vrbovec
- 9) Zaprešić

Na sljedećoj slici prikazani su i obilježeni gradovi koji se nalaze u Zagrebačkoj županiji (Slika 1).

Slika 1. Gradovi Zagrebačke županije

Izvor: www.zagrebacka-zupanija.hr

U sklopu Zagrebačke županije, nalaze se sljedeće općine: Bedenica, Bistra, Brckovljani, Brdovec, Dubrava, Dubravica, Farkaševac, Gradec, Jakovlje, Klinča Sela, Kloštar Ivanić, Krašić, Kravarsko, Križ, Luka, Marija Gorica, Orle, Pisarovina, Pokupsko, Preseka, Pušća, Rakovec, Rugvica, Stupnik i Žumberak (www.zagrebacka-zupanija.hr, 2019).

2.3. Poljoprivredna struktura Zagrebačke županije

Zagrebačka županija ima agrarnu strukturu vrlo sličnu agrarnoj strukturi Grada Zagreba. Statistički, najviše je obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, a ima i društva kapitala i zadruge. Važan čimbenik razvoja poljoprivrede u Zagrebačkoj županiji su klimatska obilježja. U istočnom i jugoistočnom dijelu najrazvijeniji su ratarstvo i proizvodnja krme, a u istočnom je najrazvijenije stočarstvo. Uz rijeku Savu najveći broj stanovnika bavi se poljoprivredom, razvijeno je vinogradarstvo i voćarske kulture (www.hgk.hr, 2019). Iako bi se moglo činiti da se stanovnici Zagrebačke županije žele preseliti u urbana gradska područja Grada Zagreba, oni se tradicionalno bave poljoprivredom i ostvaruju vrhunske rezultate.

Budući da Zagrebačka županija ima dugogodišnju vinarsku tradiciju, na njezinom području ima najveći broj vina koja su zaštićena oznakama kontroliranog podrijetla. S obzirom na to da u Zagrebačkoj županiji i njezinoj okolici postoji intenzivna poljoprivredna proizvodnja, u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji razvile su se i različita poduzeća koje se bave preradom hrane i drugih poljoprivrednih proizvoda. Zanimljiva je činjenica da se u Zagrebačkoj županiji nalazi 159 poduzeća koje se bave proizvodnjom pića i preradom hrane, a u Gradu Zagrebu 438 poduzeća koje se bave istom djelatnošću. Ukupno, tvrtke u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji ostvaruju oko 40% državnih prihoda u industriji hrane i pića (www.invest-croatia-zg-county.com, 2019).

Ruralni prostor je najveće bogatstvo Zagrebačke županije. Na području Zagrebačke županije sveukupno je registrirano 17.000 poljoprivrednih gospodarstava. Više od pedeset posto stanovnika ove županije živi u takozvanim seoskim lokalnim zajednicama zbog čega se Zagrebačka županija smatra pretežito ruralnim područjem, tj. regijom. Prostor Zagrebačke županije ostvaruje oko 10 posto vrijednosti hrvatske poljoprivrede. Stanovnici se najviše bave stočarstvom i voćarstvom, odnosno te dvije grane poljoprivrede ostvaruju najveći poljoprivredni doprinos (www.invest-croatia-zg-county.com, 2019).

Osim što ostvaruje veliki poljoprivredni doprinos, Zagrebačka županija može se pohvaliti intenzivnim uvođenjem novih tehnologija i načina uzgoja poljoprivrednih dobara. Nove proizvodne tehnologije omogućuju joj da se smjesti u sam vrh hrvatskih županija što se tiče ostvarivanja dobiti iz poljoprivredne proizvodnje. Najveći dio poljoprivrednog zemljišta čine oranice i vrtovi te oni zauzimaju oko 60% poljoprivrednog zemljišta, a oko 85% poljoprivredne površine je u privatnom vlasništvu (www.invest-croatia-zg-county.com, 2019).

Vinogradarsko-vinarska proizvodnja je jedna od najrazvijenijih poljoprivrednih grana u ovoj županiji, a vina se mogu pohvaliti oznakama kvalitete. Zagrebačka županija je prepoznala dobrobit vinogradarsko-vinarske proizvodnje te je zbog toga pokrenula različite projekte i manifestacije posvećene vinu, a sve s ciljem popularizacije vinarstva na svome području. Tako se na području županije može kušati vino na vinskih cestama, sudjelovati u izboru vinske kraljice, prisustvovati brojnim natjecajima za najbolja vina itd. (www.invest-croatia-zg-county.com, 2019).

Što se tiče voćarske kulture, najviše se uzgajaju jabuke (oko 80% voćarstva otpada na jabuke), a zastupljene su i kruške, šljive, marelice, breskve, trešnje, višnje, orasi i bobičasto voće (www.invest-croatia-zg-county.com, 2019). Na slici 2 je prikazano poljoprivredno područje Zagrebačke županije.

Slika 2. Primjer poljoprivredne površine u Zagrebačkoj županiji

Izvor: www.invest-croatia-zg-county.com

2.4. Važnost poticanja poljoprivrednika preko javnih natjecaja u Zagrebačkoj županiji

Poljoprivredna gospodarstva dio svojih prihoda ostvaruju proizvodnjom i prodajom dobara, a dio prihoda ostvaruju kroz različite sustave poticaja i potpora. Poticaje i potpore mogu dodjeljivati institucije Europske unije, država, jedinice lokalne samouprave i druge različite institucije kojima je u cilju razvoj poljoprivrede na nekome području. Zakon o poljoprivredi stupio je na snagu 1.1.2019. godine., a definira da potpore u poljoprivredi mogu davati (www.zakon.hr/z/232/Zakon-o-poljoprivredi, 2019):

- fondovi Europske unije namijenjeni poljoprivredi i ruralnom razvoju
- državni proračun Republike Hrvatske
- proračuni jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
- donacije i drugi izvori u skladu s važećim zakonskim propisima.

Dio poljoprivrednika Republike Hrvatske na neki je način ovisan o različitim poticajima (osobito o državnim poticajima) zato što im oni predstavljaju određeni, redovni dio prihoda na koji su navikli. Budući da su hrvatski poljoprivrednici još uvijek nenavikli na tržišni pristup gospodarstvu te im je vrlo često teško uskladiti ponudu s potražnjom na tržištu, financijske potpore su idealan način nadomještanja eventualnih gubitaka u poslovanju.

Istraživanje provedeno 2017. godine na području Zagrebačke županije pokazalo je da se ova županija suočava s tri velika problema. Prvi problem je starenje stanovništva i demografsko slabljenje stanovništva, pogotovo u perifernim dijelovima županije, a još ne postoji dobar model održivog ruralnog razvoja u tim perifernim dijelovima. Drugi problem je činjenica da su stanovnici Zagrebačke županije po stupnju obrazovanja iza prosjeka Republike Hrvatske, iako im je Grad Zagreb u kojemu se nalaze najveća hrvatska sveučilišta vrlo blizu. Posljednji, treći problem je nedovoljna prostorna raspoređenost imigracijskih pritisaka (www.zagrebacka-zupanija.hr, 2019).

Osmišljena su i tri načina rješavanja ovih problema. Prvi je osmisliti i provesti kvalitetne modele poticanja ruralnog razvoja u perifernim područjima Zagrebačke županije koji su već neko vrijeme podložni iseljavanju stanovnika i odumiranju stanovništva. Drugi je popravljavanje demografske strukture stanovništva kroz različite poticaje usmjerene demografskoj obnovi. Posljednji je poticanje pomlađivanja skupine radno aktivnog stanovništva (www.zagrebacka-zupanija.hr, 2019).

Jedan od načina da se provedu sve navedene mjere poticanja ruralnog razvoja je kroz raznovrsne sustave poticaja poljoprivrednicima. U sljedećoj tablici (tablica 2) prikazana je veličina površine poljoprivrednog zemljišta u Zagrebačkoj županiji koja se nalazi u sustavu poticaja, odnosno za koje se dobiva neki od poticaja.

Tablica 2. Površina zemljišta za koje se dobivaju poticaji u Zagrebačkoj županiji

Vrsta upotrebe	Površina (ha)		
	2014.	2015.	2016.
Oranica	53.338,80	56.332,20	55.216,60
Staklenik na oranici	61,9	62,3	63,3
Licada	12.053,90	12.454,20	11.808,00
Pašnjak	1.069,20	1.105,70	1.071,10
Krški pašnjak	–	140,2	121,1
Vinogradi	984,2	966,4	905,1
Iskrčeni vinogradi	4,8	3,8	4,3
Maslinik	–	–	–
Voćne vrste	1.419,80	1.810,00	1.915,90
Rasadnik	–	11	16
Citrusi	0,7	–	–
Kultura kratkih ophodnji	–	0,3	3,3
Orašasto drvenaste kulture	331,5	–	–
Miješani trajni nasadi	54,2	–	47
Mješovito korištenje zemljišta	0,3	51,5	–
Ostalo zemljište	143,6	136,5	136,5
UKUPNO:	69.462,90	73.074,10	71.308,20

Izvor: https://www.zagrebacka-zupanija.hr/media/filer_public/a6/34/a6348d7f-de30-4db6-86dd-e03aade0dd75/glasnik_29-2017.pdf

U tablici je prikazana površina u hektarima za koju se dobivaju poticaji i to u 2014., 2015. i 2016. godini. U 2015. godini ostvareni su poticaji za najveću površinu poljoprivrednog zemljišta, a u sve tri godine najveći prihodi su ostvareni za oranice, slijede ih livade i voćne vrste.

Kako bi se mogla napraviti usporedba koliki je zapravo postotak poljoprivrednog zemljišta u sustavu korištenja poticaja, u sljedećoj je tablici dana klasifikacija cjelokupne površine zemljišta u Zagrebačkoj županiji (Tablica 3).

Tablica 3. Klasifikacija cjelokupnog zemljišta Zagrebačke županije

Red br.	Naziv	Površina (ha)	%
1.	Poljoprivredno zemljište	168.617	55,23
2.	Šume, trstici	106.110	34,76
3.	Vode	7.376	2,42
4.	Zgrade i dvorišta	7.735	2,53
5.	Željeznice, ceste i putovi	10.071	3,30
6.	Ostalo	5.384	1,76
	Ukupna površina:	306.035	100

Izvor: https://www.zagrebacka-zupanija.hr/media/filer_public/a6/34/a6348d7f-de30-4db6-86dd-e03aade0dd75/glasnik_29-2017.pdf

Kao što je vidljivo u Tablici 3., u Zagrebačkoj županiji ima ukupno 168.617 ha poljoprivrednog zemljišta. U 2015. godini, u kojoj je najveća površina poljoprivrednog zemljišta dobila poticaj, poticaj je dobila površina od 73.074,10 ha. Iz toga slijedi da u 2015. godini 95.542,9 ha zemljišta nije dobilo poticaj. Jedan od izvora problema s kojima se susreću poljoprivrednici je nedovoljna educiranost pa dio poljoprivrednika uopće ne zna iskoristiti sredstva potpore koja su im na raspolaganju.

Kao najveći problemi s kojima se susreće sektor poljoprivrede u Zagrebačkoj županiji ističu se (www.zagrebacka-zupanija.hr, 2019):

- a) Poljoprivredna gospodarstva su u velikom broju mala i nekonkurentna, a isto takve su poljoprivredne površine.
- b) Tehnologija i tehnika proizvodnje su zastarjele te izostaje stabilna i kvalitetna proizvodnja.
- c) Poljoprivrednici imaju nizak stupanj obrazovanja, vlada niska razina zainteresiranosti za poduzetničke aktivnosti.
- d) Poljoprivrednici su izgubili nadu u poljoprivredu i selo, podcjenjuje se domaći proizvod, naziv seljački, seljak i selo koriste se u negativnoj konotaciji.
- e) Poljoprivrednici napuštaju poljoprivredu i selo.
- f) Politika razvoja poljoprivrede i ruralnih područja nije dobro razrađena te je nekonzistentna.

Osim navedenih, javlja se još niz različitih problema s kojima se susreću ruralna područja Zagrebačke županije. Zbog toga je važno konstantno nuditi rješenja poljoprivrednicima, poticati ruralni razvoj i promovirati proizvodnju i kupovinu domaćih proizvoda.

Moguća rješenja navedenih problema u Zagrebačkoj županiji su (www.zagrebacka-zupanija.hr, 2019):

- a) Stvaranje konkurentnih i održivih poljoprivrednih gospodarstava na kojima će se koristiti nove tehnologije i nove proizvodne tehnike.
- b) Poticati mlade poljoprivrednike na bavljenje poljoprivredom i poljoprivrednom proizvodnjom kako bi se ojačala ruralna područja te dovela mlada radna snaga na seoska gospodarstva.
- c) Jačati perspektivna obiteljska gospodarstva koja će proizvoditi dovoljno proizvoda za konkretna tržišta te će svojim proizvodima biti konkurentna na tržištu.

- d) Jačati vrijednosti sela i tradicionalnih zanimanja kako bi se povećalo samopouzdanje ruralnih područja.
- e) Informirati, educirati i obrazovati poljoprivrednike na selu, a pogotovo obrazovati voditelje obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.
- f) Organizirati i ojačati tržišnu i financijsku infrastrukturu. Pod tržišnom infrastrukturom misli se na skladišta, hladnjače i sl., a pod financijskom infrastrukturom misli se na razne vrste poticaja i nagrada za poljoprivrednike.

Kao što je vidljivo iz prikaza problema i rješenja s kojima se susreću poljoprivrednici u Zagrebačkoj županiji, poljoprivredna gospodarstva potrebno je osnažiti i poticati na ulaganja i razvoj. Zbog negativnih konotacija uz pojam selo, seosko i seljak potrebno je redefinirati vrijednost sela, poticati mlade naraštaje da se bave poljoprivredom i stvoriti nove trendove poljoprivredne proizvodnje.

Jedan od najboljih načina za osnaživanje sela i ruralnih područja je sustav financijskih potpora koje se dodjeljuju iz različitih izvora, a koje su namijenjene poljoprivrednicima kako bi ostvarili određene dobrobiti. U sljedećim poglavljima prikazat će se neke od financijskih potpora lokalne zajednice namijenjene poljoprivrednicima s područja Zagrebačke županije.

3. MATERIJALI I METODE

U završnom radu korišteni su sekundarni podaci u vidu knjiga, znanstvenih članaka, strateških dokumenata i internetskih izvora Zagrebačke županije.

Kao glavna istraživačka metoda korištena je case study metoda kao posebna metoda kojom se podaci sređuju i iskazuju s ciljem da se očuva jedinstveni karakter predmeta. Ova metoda se sastoji se od niza istraživačkih postupaka usredotočenih na rješavanje problema nekog jediničnog sustava u kontinuumu njegovih situacija (Biličić, 2005).

U svrhu provedbe case study metode, kao i izvedbe zaključaka izvršena je analiza sadržaja službene web stranice Zagrebačke županije, odnosno Upravnog odjela za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo gdje su analizirani poljoprivredni programi i projekti koje je financirala Zagrebačka županija u 2018. godini u svrhu poticanja poljoprivrede.

Polazište istraživanja s ovom metodom temelji se na induktivnom izučavanju oblika financiranja poljoprivrednih programa i projekata Zagrebačke županije u 2018. godini s osnovnim ciljem što točnijeg opisa činjeničnog stanja.

Dobiveni podaci obrađeni su i interpretirani slijedećim metodama: metodom deskripcije, metodom sinteze, metodom analize i metodom opažanja.

4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

4.1. Natječaji Zagrebačke županije

Zagrebačka županija u 2018. godini raspisala je *Javni poziv za dodjelu potpora male vrijednosti u poljoprivredi, ruralnom razvoju i šumarstvu u Zagrebačkoj županiji u 2018. godini*. Ovim javnim pozivom Zagrebačke županije u 2018. godini osmišljena su tri cilja potpore ruralnom razvoju koja se žele postići (www.zagrebacka-zupanija.hr, 2019):

- 1) Konkurentnija poljoprivreda,
- 2) Održivi razvoj, odnosno održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama,
- 3) Uravnoteženi razvoj ruralnih područja.

Potpore je bilo moguće dobiti za projekte u dvanaest različitih područja, odnosno dvanaest različitih namjena financiranja (www.zagrebacka-zupanija.hr, 2019):

- a) Projekti ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju.
- b) Financijska sredstva namijenjena modernizaciji poljoprivredne proizvodnje i povećanju konkurentnosti poduzetnika koji se bave preradom i stavljanjem na tržište prehrambenih i poljoprivrednih proizvoda.
- c) Edukacija i stručna osposobljavanja poljoprivrednika.
- d) Razvoj poljoprivrednih proizvoda i marketinga poljoprivrednih proizvoda.
- e) Sredstva za legalizaciju zgrada namijenjenih bavljenju poljoprivredom.
- f) Sredstva za unapređenje i očuvanje genetskog potencijala u stočarstvu.
- g) Poticaji za ulaganje u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti i usluga koje se nude na ruralnim područjima.
- h) Novac za kompenzaciju otežanih uvjeta gospodarenja u poljoprivredi.
- i) Sredstva za izradu dokumentacije.
- j) Sredstva namijenjena ulaganjima u sektoru šumarstva.
- k) Sredstva za poticanje okrupnjavanja poljoprivrednog ili šumarskog zemljišnog posjeda.
- l) Sredstva za plaćanje premija osiguranja i sanaciju štete.

Sredstva su bila namijenjena sljedećim skupinama korisnika (www.zagrebacka-zupanija.hr, 2019).

- a) poljoprivrednicima¹ koji su upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstva u Zagrebačkoj županiji, a koji imaju prebivalište, odnosno sjedište na području Zagrebačke županije
- b) poljoprivrednicima koji su upisani u Upisnik šumoposjednika te koji imaju prebivalište, odnosno sjedište na području Zagrebačke županije
- c) poljoprivrednicima s područja Zagrebačke županije koji su upisani u Upisnik ili registar djelatnosti za koju traže potporu
- d) grupama proizvođača i organizacijama koje su registrirane sukladno Zakonu o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda koje imaju sjedište na području Zagrebačke županije
- e) poduzetnicima koji otkupljuju mlijeko na području Žumberka i Općine Krašić.

Za svaku skupinu korisnika definirani su posebni uvjeti dodjele financijskih sredstava, a provode se i posebne mjere kontrole trošenja financijskih sredstava budući da se radi o vrlo visokim financijskim potporama.

Poljoprivrednici su kao prijavu na natječaj trebali priložiti dokumentaciju (prijavni obrazac, poslovni plan...), svaki poljoprivrednik je ukupno mogao dobiti do 100.000,00 kn financijske potpore, a sredstva su bila raspoloživa od trenutka raspisivanja natječaja do konačnog utroška svih financijskih sredstava, odnosno najkasnije do 30. studenog 2018. godine.

Ukupna vrijednost ovog javnog poziva za sufinanciranje poljoprivrednika iznosila je 6.230.000,00 kuna što je čini ukupno najvrjednijim natječajem za poticanje ruralnog razvoja i poljoprivredne proizvodnje u Zagrebačkoj županiji. Posebnost ovoga natječaja je prilaganje poslovnog plana, što poljoprivrednicima otežava prijavu na natječaj, ali ih mogu motivirati izdašna financijska sredstva.

4.2. Natječaji gradova

Pretraživanjem mrežnih stranica nije bilo moguće pronaći natječaje za financijske potpore poljoprivrednicima za sve gradove u Zagrebačkoj županiji što znači da se neki gradovi

¹ Pod pojmom poljoprivrednik misli se na pravnu ili fizičku osobu.

pouzdađu u potpore koje daje Zagrebačka Źupanja ili neka druga tijela, a sami ne daju potpore poljoprivrednicima (Dugo Selo, Sveta Nedelja). Također, neki gradovi ne financiraju same poljoprivrednike, nego financiraju aktivnosti udruga koje se bave poljoprivredom (Jastrebarsko), što opet predstavlja značajnu financijsku pomoć u području razvoja poljoprivrede. U nastavku su navedene potpore gradova koje su pronađene detaljnim pretraŹivanjem mreŹnih stranica.

4.2.1. Bespovratne potpore poljoprivredi na području Ivanić-Grada

Ivanić-Grad dugi niz godina pomaŹe razvoj poljoprivrede na svojem području budući da se stanovnici ovoga grada još u velikoj mjeri bave poljoprivredom. Ivanić-Grad je u 2018. godini raspisao *Natječaj za dodjelu bespovratnih potpora poljoprivredi na području Grada Ivanić-Grada u 2018. godini*. Namjena ovoga natječaja je davanje bespovratnih potpora poljoprivredi na području Ivanić-Grada. Sredstva su se mogla dobiti za sljedeća područja (www.ivanic-grad.hr, 2019):

1. Sredstva za obnavljanje stočnog i pčelinjeg fonda,
2. Sredstva za subvencioniranje EKO certifikata u poljoprivrednoj proizvodnji,
3. Sredstva za odlaske na sajmove i manifestacije van Ivanić-Grada.

Svako od ovih područja obuhvaćenih natječajem imalo je specifične zahtjeve i sredstva koja je bilo moguće dobiti u natječajnom postupku. Sredstva za obnavljanje stočnog i pčelinjeg fonda bila su namijenjena za nabavu rasplodnog stada u govedarstvu, svinjogojstvu, ovčarstvu i kozarstvu ili za nabavu matica u pčelarstvu (www.ivanic-grad.hr, 2019).

Za nabavu rasplodnog stada u govedarstvu iznos potpore bio je do 30%, a najviše 5.000,00 kn po korisniku, za nabavu rasplodnog stada u svinjogojstvu iznos potpore bio je do 30%, a najviše 3.000,00 kn po korisniku, za nabavu rasplodnog stada u ovčarstvu i kozarstvu iznos potpore bio je do 30%, a najviše 1.000,00 kn po korisniku, a što se tiče nabave matica u pčelarstvu, iznos potpore bio je do 30%, a najviše 1.000,00 kn po korisniku natječajnih sredstava. Svaki poljoprivrednik koji je htio dobiti ova sredstva, ima obvezu držanja životinja najmanje tri godine te je duŹan ispuniti dokumentaciju za pristupanje na natječaj (www.ivanic-grad.hr, 2019).

Sredstva za subvencioniranje EKO certifikata u poljoprivrednoj proizvodnji namijenjena su za dobivanje oznake da je navedeni proizvod ekološki proizveden. Potpora se daje kako bi se

proizvodi poljoprivrednika mogli propisno označiti i prodavati kao ekološki proizvedeni, a prihvatljivi su troškovi u iznosu od 50% nastalih troškova, najviše je moguće dobiti 5.000,00 kn po korisniku koji se prijavi na natječaj.

Sredstva za odlaske na sajmove i manifestacije van Ivanić-Grada namijenjena su za sufinanciranje fiksnih troškova koji su poljoprivrednicima nastali zbog odlaska na sajmove ili manifestacije. Prihvatljivi su sljedeći troškovi: kotizacije za sajam ili izložbu, promocije u sajmenom katalogu, troškovi zakupa i uređenja izložbeno-prodajnog prostora, kotizacije za ocjenjivanje proizvoda u iznosu od 50% prihvatljivih troškova, a najviše do 5.000 kuna po korisniku koji se prijavi na natječaj (www.ivanic-grad.hr, 2019).

Na ovaj su se natječaj mogle prijaviti dvije skupine korisnika (www.ivanic-grad.hr, 2019):

- Prva skupina su poljoprivredna gospodarstva koja su upisana u upisnik poljoprivrednih gospodarstava, a imaju prebivalište ili sjedište na području Ivanić-Grada.
- Druga skupina su trgovačka društva i obrti, strukovne udruge i zadruge koje su registrirane za obavljanje poljoprivredne proizvodnje i za provođenje programa iz područja poljoprivrede sa sjedištem na području Ivanić-Grada.

Ivanić-Grad je ovim natječajem pokazao da smatra da je povećanje jedinica stoke ili pčela vrlo važno budući da se jačanjem poljoprivrednih gospodarstava i njihovim povećanjem jača sama gospodarska moć grada. Također je važno istaknuti da je ovaj grad prepoznao važnost ekološkog uzgoja hrane, budući da podupire proizvođače koji su se odlučili na stjecanje eko certifikata. Poljoprivrednici Ivanić-Grada će na različitim manifestacijama i događajima promovirati svoj grad pa se može pretpostaviti da će različiti posjetitelji željni ruralnog turizma svratiti i ojačati prihode od turizma ovome gradu.

4.2.2. Sufinanciranje projekata i aktivnosti udruga iz područja poljoprivrede u Gradu Jastrebarskom

Grad Jastrebarsko u 2018. godini raspisao je *Javni poziv za sufinanciranje projekata i aktivnosti udruga u poljoprivredi za 2018. godinu*. Natječaj je bio namijenjen za sufinanciranje projekata i aktivnosti udruga poljoprivrednih proizvođača, lovačkih udruga i sličnih udruga koje su registrirane na području Grada Jastrebarskog ili Zagrebačke županije, a

okupljaju članove s područja Grada Jastrebarskog. Natječajem je predviđeno financiranje pet ili šest projekata u ukupnom iznosu od 50.000,00 kn (www.jastrebarsko.hr, 2019).

Financijska sredstva bilo je moguće dobiti za:

- a) Najam opreme za provedbu projekta
- b) Troškove organizacije programa
- c) Troškove honorara za suradnike
- d) Izradu promotivnih materijala, mrežnih stranica, letaka i sl.
- e) Organizaciju predavanja i okruglih stolova vezanih za poljoprivredu
- f) Ostale troškove vezane za projektne aktivnosti

Na ovaj su se natječaj mogli javiti poljoprivrednici s područja Jastrebarskog podnošenjem propisane projektne dokumentacije. Kao što je vidljivo iz namjene financijskih sredstava, ovaj je natječaj bio osmišljen za popularizaciju poljoprivrede, organizaciju različitih manifestacija na kojima će se promovirati poljoprivredna djelatnost i tradicija Jastrebarskog područja. Natječaj je bio namijenjen za udruge čiji se rad bazira na poljoprivredi, a ne za poljoprivrednike, tako da u ovome natječaju ne možemo razmatrati potpore poljoprivrednicima. Međutim, natječaj je svejedno važan i vrijedan zato što pomaže stvaranje pozitivnih stavova o poljoprivredi i poljoprivrednicima.

4.2.3. Dodjela potpora za razvoj poljoprivrede, ruralni razvoj i unapređenje lovstva na području grada Samobora

Grad Samobor je u 2018. godini raspisao *Javni poziv o dodjeli potpora za razvoj poljoprivrede, ruralni razvoj i unapređenje lovstva na području grada Samobora*. Sredstva su se dodjeljivala unutar tri programske mjere (www.samobor.hr, 2019):

1. Razvoj poljoprivrede – sredstva za razvoj stočarske proizvodnje i sredstva za investicije u poljoprivrednim gospodarstvima.
2. Ruralni razvoj – sredstva za razvoj seoskog turizma, razvoj seoskih tradicijskih gospodarstava, obrazovanje i osposobljavanje u poljoprivredi, očuvanje seoskih tradicijskih gospodarstava i sredstva za agrotehničke mjere za uređenje i održavanje poljoprivrednih površina.
3. Razvoj i unapređenje lovstva – sredstva za osiguranje lovišta, unos divljači u lovište, sprečavanje šteta od divljači, uređenje lovačkih domova te skladišta za meso divljači,

uređenje i opremanje strelišta te za organiziranje stručnih skupova ili izdavanje literature vezano za lovstvo.

Na natječaj za razvoj poljoprivrede su se mogla javiti obiteljska poljoprivredna gospodarstva te fizičke i pravne osobe registrirane za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, a imaju prebivalište ili sjedište na području Samobora te proizvodnju, stoku ili gospodarski objekt za koji traže potporu na području Samobora. Na natječaj za ruralni razvoj mogla su se javiti obiteljska poljoprivredna gospodarstva ili fizičke i pravne osobe koje na području Samobora obavljaju osnovnu djelatnost poljoprivredne proizvodnje ili bavljenje seoskim turizmom. Na natječaj za razvoj i unapređenje lovstva mogli su se javiti lovozakupnici ili koncesionari zajedničkih i državnih lovišta na području Samobora (www.samobor.hr, 2019).

U ovome natječaju nisu navedena predviđena sredstva koja će se dodijeliti poljoprivrednicima.

4.2.4. Sveti Ivan Zelina – različiti natječaji

Grad Sveti Ivan Zelina je u 2018. godini raspisao različite natječaje koji pogoduju poljoprivrednicima. Prvi je *Natječaj za dodjelu potpora ulaganja u modernizaciju poljoprivrednih gospodarstava na području Grada Svetog Ivana Zeline za 2018. godinu*. Ovaj natječaj nudi bespovratne financijske potpore poljoprivrednicima u sljedećim područjima (www.zelina.hr, 2019):

1. Povrčarstvo (uključujući proizvodnju jagoda i gljiva) i cvjećarstvo (uključujući ljekovito i začinsko bilje)
2. Voćarstvo
3. Vinogradarstvo i vinarstvo
4. Stočarstvo (uključuje pčelarsku proizvodnju).

Svako obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo prijavljeno na natječaj moglo je dobiti maksimalno 10.000,00 kn. Na natječaj su se mogla javiti obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja imaju sjedište u Svetom Ivanu Zelini te čije se poljoprivredne površine nalaze u Svetom Ivanu Zelini.

Drugi natječaj je *Natječaj za dodjelu potpora Grada Svetog Ivana Zeline za ekološku i integriranu proizvodnju u 2018. godini*. Bespovratna novčana sredstva dodjeljivala su se za

stručni nadzor i ocjenu sukladnosti u ekološkoj proizvodnji te za stručni nadzor integrirane proizvodnje. Svako obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo moglo je dobiti do 5.000,00 kn, odnosno do 50% financijskih sredstava koja su im potrebna. Uvjeti za prijavu bili su isti kao i u prethodnom natječaju (www.zelina.hr, 2019).

Treći natječaj je *Natječaj za dodjelu potpora Grada Svetog Ivana Zeline za unapređenje genetskog materijala u 2018. godini*. Ovim natječajem osigurana su financijska sredstva za:

- a) Kupnju rasplodnih životinja koje će omogućiti poboljšanje genetske kvalitete stada goveda – do 20% troškova.
- b) Kupovinu zamjenskog goveda za stado – do 2.000,00 kn.

Svako obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo moglo je dobiti do 10.000,00 kn prijavom na ovaj natječaj, a uvjeti su isti kao i u prethodna dva natječaja (www.zelina.hr, 2019).

Četvrti natječaj je *Natječaj za dodjelu potpora Grada Svetog Ivana Zeline za premije osiguranja usjeva, višegodišnjih nasada i sadnog materijala u 2018. godini*. Ovaj natječaj daje bespovratna financijska sredstva za premije osiguranja usjeva, nasada i sadnog materijala. Odnosi se na zaključenu policu osiguranja od sljedećih elementarnih nepogoda; mraza, tuče, požara i/ili udara groma u visini od 25% premije osiguranja. Moguće je dobiti maksimalno 8.000,00 kn po obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (www.zelina.hr, 2019).

Peti natječaj je *Natječaj za dodjelu potpora Grada Svetog Ivana Zeline za edukaciju i stručno osposobljavanje u 2018. godini*. Ovaj natječaj namijenjen je poljoprivrednicima koji se žele dodatno educirati ili ići na tečajeve kako bi mogli bolje i kvalitetnije obavljati poslove na vlastitom gospodarstvu. Moguće je dobiti 500,00 kn po prijavljenom korisniku, odnosno do 50% ukupnih troškova (www.zelina.hr, 2019).

Šesti i posljednji natječaj je namijenjen poljoprivrednicima koji se žele prijaviti na fondove Europske unije i nosi naziv *Natječaj za dodjelu potpora Grada Svetog Ivana Zeline za izradu dokumentacije za prijavu na natječaj fondova EU u 2018. godini*. Dodjeljuju se bespovratna novčana sredstva za izradu potrebne papirologije za prijavu na natječaj fondova Europske unije u okviru *Programa ruralnog razvoja za razdoblje 2014. do 2020*. Prihvatljivi troškovi su: izrada poslovnog plana, izrada investicijskih studija, studija izvodljivosti, studija zaštite okoliša, projektno tehnička dokumentacija (arhitektonski projekt, tehnološki projekt, geodetski elaborat). Moguće je dobiti do 40% troškova, a svaki korisnik može dobiti najviše 10.000,00 kuna (www.zelina.hr, 2019).

Sveti Ivan Zelina ovim obuhvatnim natječajima pokazao je da mu je razvoj poljoprivrede važan te da poljoprivrednu djelatnost smatra značajnom i da ju zbog toga treba poticati i nagrađivati.

4.2.5. Natječaj za dodjelu potpora male vrijednosti u poljoprivredi u 2018. godini Velike Gorice

Grad Velika Gorica u 2018. godini raspisao je *Natječaj za dodjelu potpora male vrijednosti u poljoprivredi*. Potpore male vrijednosti u poljoprivredi bile su namijenjene za trinaest različitih mjera (www.gorica.hr, 2019):

1. edukaciju i osposobljavanje poljoprivrednika

Ova mjera namijenjena je poljoprivrednicima koji žele pohađati edukaciju za bavljenje određenom proizvodnjom ili uslugom na svojem poljoprivrednom gospodarstvu. Moguće je dobiti do 1.000,00 kn po članu obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva.

2. modernizaciju ili podizanje plastenika i viših i visokih tunela

Mjera je namijenjena poljoprivrednicima koji žele poboljšati svoje plastenike. Mogla su ju ostvariti gospodarstva koja imaju plastenik na površini od najmanje 200 m², a više i visoke tunele na površini od najmanje 300 m². Moguće je dobiti 10.000,00 kn po poljoprivrednom gospodarstvu.

3. kupovinu antifrost sustava i sustava za navodnjavanje

Ovu potporu mogla su ostvariti gospodarstva koja imaju minimalno: 0,5 ha nasada kupina, malina ili drugog voća, 1 ha povrća na otvorenom ili 3000 sadnica jagoda, a moguće je dobiti 10.000,00 kn po poljoprivrednom gospodarstvu.

4. kupovinu svih vrsta sadnica voća

Mjera je namijenjena nabavi certificiranih sadnica voća i jagoda, a bilo je moguće dobiti do 10.000,00 kn po poljoprivrednom gospodarstvu.

5. poticanje ekološke proizvodnje

Ova mjera se je koristila za financiranje troškova stručnog nadzora i sustava ocjenjivanja sukladnosti u ekološkoj proizvodnji, a iznosila je do 1.000,00 kn.

6. uzgajanje i držanje pčelinjih zajednica

Potporu su mogla ostvariti sva gospodarstva koja su imala minimalno 30 pčelinjih zajednica, a potpora je po pčelinjoj zajednici iznosila 30,00 kn. Svako gospodarstvo moglo je dobiti potporu za najviše 70 pčelinjih zajednica.

7. uzgoj raznovrsnog cvijeća

Ova mjera namijenjena je za cvijeće uzgojeno na otvorenom ili zatvorenom prostoru. Najviši iznos potpore bio je 5.000,00 kn po poljoprivrednom gospodarstvu.

8. baždarenje prskalica

Potpore je namijenjena za baždarenje prskalica u iznosu do 300,00 kn po korisniku mjere.

9. plaćanje premija osiguranja

Potpore je namijenjena gospodarstvima koja imaju ugovorenu policu osiguranja za razdoblje tekuće godine. Svako gospodarstvo moglo je dobiti do 10.000,00 kn.

10. umjetno osjemenjivanje krava i junica

Potpore je namijenjena umjetnom osjemenjivanju krava i junica, a iznos je do 10.000,00 kn po gospodarstvu.

11. podizanje protugradne mreže

Mjera je namijenjena podizanju protugradnje mreže.

12. uzgoj autohtonih i zaštićenih pasmina domaćih životinja (turopoljska svinja i hrvatski posavac)

Mjera je namijenjena za uzgoj i držanje turopoljske svinje i hrvatskog posavca (uključuje troškove hranjenja svinja, veterinarsko-zdravstvenu zaštitu, popravak ograde, izgradnju i održavanje hranilišta i prasilišta, obilježavanje i kastriranje svinja...).

13. analizu kontrole mliječnosti.

Mjera se je koristila za analizu proizvodnosti krava na OPG-ovima, u iznosu do 5.000,00 kn po gospodarstvu.

Kao što je vidljivo iz napisanog, svaka od ovih mjera imala je posebne uvjete za prijavu, a natječaj je otvoren za stanovnike Velike Gorice te poticanje poljoprivredne proizvodnje na području Velike Gorice. Na natječaj se je prijavljivalo podnošenjem ispunjene natječajne dokumentacije.

4.2.6. Potpore Grada Vrbovca

Grad Vrbovec je u 2018. godini osmislio *Program potpora poljoprivredi na području Grada Vrbovca*. Cilj cjelokupnog programa je jačanje poljoprivrede na području Grada Vrbovca kako bi se očuvala poljoprivredna proizvodnja, povećala zaposlenost na imanjima, očuva

ruralni prostor te da se postigne kvalitetnija proizvodnja veće kvantitete. Vrbovec dodjeljuje bespovratne potpore u sljedećim područjima (www.vrbovec.hr, 2019):

1. Potpora za unapređenje govedarstva – za kravu prvotelku. Ovu potporu u iznosu od 500,00 kn dobiva uzgajivač rasplodne junice koji drži rasplodnu junicu na svojem gospodarstvu do oteljenja.
2. Potpora naplate kontrole mliječnosti krava i koza. Ova potpora u skladu s cijenama kontrole mliječnosti na području Grada Vrbovca, a odnosi se na poljoprivrednike koji žele analizirati kakvoću mlijeka vlastitih krava i koza.

4.3. Natječaji općina

Kao što je već rečeno, u Zagrebačkoj županiji nalazi se 25 općina, a to su Bedenica, Bistra, Brckovljani, Brdovec, Dubrava, Dubravica, Farkaševac, Gradec, Jakovlje, Klinča Sela, Kloštar Ivanić, Krašić, Kravarsko, Križ, Luka, Marija Gorica, Orle, Pisarovina, Pokupsko, Preseka, Pušća, Rakovec, Rugvica, Stupnik i Žumberak. Neke od tih općina prepoznale su važnost poticanja poljoprivrednika te ih aktivno potiču iz godine u godinu. Iako su općinski poticaji mali, oni su bespovratni te su vrlo značajni za poljoprivrednike. Također, općine koje nemaju sredstava ili nemaju praksu raspisivanja natječaja kojima potiču poljoprivrednike, trebale bi razmisliti o apliciranju na fondove Europske unije te iz tih fondova poticati poljoprivrednike. Pronađen je vrlo mali broj općina koje financiraju i daju financijske potpore svojim poljoprivrednicima.

4.3.1. Natječaj za dodjelu potpora u poljoprivredi – Općina Dubravica

Općina Dubravica u 2018. godini je raspisala Natječaj za dodjelu potpora u poljoprivredi. Financijska sredstva bila su namijenjena sljedećim sektorima poljoprivrede (www.dubravica.hr, 2019):

1. Sektor voćarstva;
2. Sektor povrtlarstva;
3. Sektor vinogradarstva i vinarstva;
4. Sektor pčelarstva;
5. Sektor mljekarstva;

6. Sektor ratarstva.

Prijavljeni korisnici mogli su dobiti sufinanciranje prijavljenih troškova u iznosu od 30%, a maksimalni iznos potpore po korisniku iznosio je 15.000,00 kn. Na natječaj su se mogle prijaviti pravne osobe s područja Općine Dubravica prijavom projektne dokumentacije (www.dubravica.hr, 2019).

4.3.2. Javni natječaj za financiranje udruga u području gospodarstva i potpore poljoprivredi za 2018. godinu Općine Bistra

Općina Bistra je u 2018. godini raspisala *Javni natječaj za financiranje udruga u području gospodarstva i potpore poljoprivredi za 2018. godinu*. Potpore su namijenjene udrugama koje se bave (www.bistra.hr, 2019):

- a) promicanjem gospodarstva
- b) promicanjem poljoprivrede
- c) promicanjem lovstva.

Natječaj je namijenjen za financiranje pet projekata, ukupni iznos raspoloživih sredstava je 40.000,00 kn, a po projektu je moguće zatražiti od 1.000,00 kn do 40.000,00 kn (www.bistra.hr, 2019).

4.3.3. Program potpora poljoprivredi Općine Stupnik

Općina Stupnik je donijela *Program potpora poljoprivredi Općine Stupnik za razdoblje 2018. – 2020. godine*. Općina Stupnik kroz ovaj program potpora sufinancira četiri različite vrste aktivnosti (www.stupnik.hr, 2019):

1. Proljetnu sjetvu kukuruza na području Općine Stupnik
2. Troškove tehničkog pregleda traktora na području Općine Stupnik
3. Troškove osjemenjivanja krava plotkinja i krmača na području Općine Stupnik
4. Troškove držanja i uzgoja rasplodne stoke na području Općine Stupnik

Svaka od ovih mjera zahtijeva posebnu dokumentaciju koju je potrebno priložiti kao prijavu na natječaj (www.stupnik.hr, 2019).

4.3.4. Program potpora poljoprivredi na području Općine Križ

Općina Križ je u 2018. godini raspisala Javni poziv za dodjelu potpora sukladno Programu potpora poljoprivredi na području Općine Križ za 2018. godinu. Cilj javnog poziva je dodijeliti poljoprivrednicima na području Općine Križ male potpore kako bi se potaknuo razvoj Općine Križ.

U 2018. godini Općina Križ financirala je sljedeće aktivnosti (www.opcina-kriz.hr, 2019):

1. Edukacije
2. Subvencije za poljoprivrednike
3. Projektno-tehničku dokumentaciju
4. Konzultantske usluge za projekte Programa ruralnog razvoja

Edukacije su namijenjene korisnicima koji se žele dodatno osposobiti u području poljoprivrede ili sudjelovati na nekom od tečajeva koji su namijenjeni obaveznom osposobljavanju. Prihvatljivo je do 70% ukupnog iznosa troška, odnosno do 3.000,00 kn. Subvencije za poljoprivrednike namijenjene su u različitim područjima. Svako poljoprivredno gospodarstvo moglo je dobiti najviše 15.000,00 kn. Natječaj za projektno-tehničku dokumentaciju namijenjen je izradi nove dokumentacije za projekte namijenjene primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji ili za legalizaciju već postojećih objekata. Moguće je dobiti do 80% troškova. Konzultantske usluge su namijenjene izradi projektne dokumentacije potrebne za apliciranje na natječaje iz programa Ruralnog razvoja Republike Hrvatske. Moguće je dobiti do 10.000,00 kn po korisniku godišnje (www.opcina-kriz.hr, 2019).

5. ZAKLJUČAK

Zagrebačka županija se, zahvaljujući pogodnim klimatskim obilježjima i brojnim poljoprivrednim površinama, može pohvaliti visokom stopom poljoprivredne proizvodnje i brojnim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Iako geografski gravitira Gradu Zagrebu, njezini stanovnici u velikoj su se mjeri odlučili posvetiti poljoprivredi te se Zagrebačka županija smatra pretežito ruralnim područjem.

Na području ove županije, stanovništvo se u najvećoj mjeri bavi vinarstvom, stočarstvom, voćarstvom, pčelarstvom i uzgojem povrća, a zajedno s Gradom Zagrebom proizvodi oko 40% ukupne hrane i pića proizvedenih u Republici Hrvatskoj. No i Zagrebačka županija susreće se s problemima s kojima se susreću gotovo sva ruralna područja u Hrvatskoj; odljev mladih, nedostatak poduzetničkih ideja, zastarjela tehnologija i načini proizvodnje, nedovoljna obrazovanost voditelja seoskih gospodarstava i s mnogim drugim. Jedan od načina da se riješe problemi s kojima se susreću poljoprivrednici je sustav poticaja i potpora koje se nude na različitim razinama. U ovome su radu proučene potpore koje se nude stanovnicima Zagrebačke županije koji se bave poljoprivredom na tri razine:

- 1) Potpore koje daje Zagrebačka županija
- 2) Potpore koje daju gradovi koji se nalaze u Zagrebačkoj županiji
- 3) Potpore koje daju općine koje se nalaze u Zagrebačkoj županiji

Zagrebačka županija nudi najviši iznos potpora poljoprivrednicima koji mogu dobiti do 100.000,00 kuna po ukupnoj prijavi, a sredstva se moraju trošiti namjenski te pritom kod nekih kategorija potpora mora biti jasno navedeno da je provedbu projekta pomogla Zagrebačka županija. U 2018. godini Zagrebačka županija je svoje poljoprivrednike sufinancirala s ukupno 6.230.000,00 kuna te je to najvrjedniji natječaj namijenjen cjelokupnom stanovništvu Zagrebačke županije. Sredstva koja daju gradovi unutar Zagrebačke županije mnogo su manja te su namijenjena više u obliku jednokratne, kratkoročne pomoći razvoju poljoprivrede. Ova sredstva namijenjena su isključivo stanovnicima gradova te na njih ne mogu konkurirati stanovnici drugih gradova. Sredstva koja daju općine u Zagrebačkoj županiji najniža su te su namijenjena stanovnicima općina. Potpore gradova i općina smatraju se potporama male vrijednosti (de minimis). U Zagrebačkoj županiji, prema visini i raznolikosti potpora koje se daju poljoprivrednicima prednjači Grad Velika Gorica koji ima dobro razrađene mjere potpora za velik broj skupina poljoprivrednika.

6. LITERATURA

Knjige, časopisi i ostali dokumenti

1. Biličić, M. (2005), Metoda slučaja u znanosti i nastavi, Pomorstvo, Vol. 19., str. 217-228.
2. Hadelan, L., Franić, R. (2006), Upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom kao čimbenik konkurentnosti poljoprivrede, Agronomski glasnik, Vol. 68 No. 4, str. 287-304.
3. Leko, V. (2002), Financijske institucije i tržišta, Mikrorad, Zagreb
4. Srb, V. (2002), Bankarstvo, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek
5. Strateški plan Ministarstva poljoprivrede za razdoblje 2020. – 2022. (2019), Ministarstvo poljoprivrede, Zagreb
6. Van Horne, J. C. (1993), Financijsko upravljanje i politika: Financijski menadžment, MATE, Zagreb
7. Vidučić, Lj., (2004), Financijski menadžment, RriF, Zagreb

Mrežne stranice

8. <https://www.zagrebacka-zupanija.hr/zupanija/?gradovi#karta> (Datum pristupanja: 2.5.2019.)
9. <http://www.ivanic-grad.hr/clanci/2018/november/natjecaj-za-dodjelu-bespovratnih-potpورا-poljoprivredi-na-podrucju-grada-ivanic-grada-u-2018-godini/> (Datum pristupanja: 2.5.2019.)
10. http://www.jastrebarsko.hr/download/javni-poziv-za-sufinanciranje-projekata-i-aktivnosti-udruga-u-poljoprivredi-za-2018-godinu_18_01.pdf (Datum pristupanja: 3.5.2019.)
11. <https://www.hgk.hr/komora-zagreb/poljoprivreda> (Datum pristupanja: 3.5.2019.)
12. <http://www.invest-croatia-zg-county.com/poljoprivreda/> (Datum pristupanja: 3.5.2019.)
13. <https://www.zakon.hr/z/232/Zakon-o-poljoprivredi> (Datum pristupanja: 4.5.2019.)
14. https://www.zagrebacka-zupanija.hr/media/filer_public/a6/34/a6348d7f-de30-4db6-86dd-e03aade0dd75/glasnik_29-2017.pdf (Datum pristupanja: 6.5.2019.)
15. https://www.zagrebacka-zupanija.hr/media/filer_public/df/00/df00ac00-fc3d-4dcf-9559-40b933ce4ca8/odluka_o_raspisivanju_javnog_poziva.pdf (Datum pristupanja: 10.5.2019.)

16. <https://www.zagrebacka-zupanija.hr/natjecaji/203/javni-poziv-za-dodjelu-potpore-male-vrijednosti-u-> (Datum pristupanja: 10.5.2019.)
17. <http://www.dubravica.hr/> (Datum pristupanja: 11.5.2019.)
18. <https://www.samobor.hr/dokumenti?catId=324> (Datum pristupanja: 11.5.2019.)
19. <https://www.zelina.hr/portal/natjecaji-i-javna-nabava/item/1775-natjecaj-za-dodjelu-potpore-ulaganja-u-modernizaciju-poljoprivrednih-gospodarstava-na-podrucju-grada-svetog-ivana-zeline-za-2018-g.html> (Datum pristupanja: 11.5.2019.)
20. <https://www.zelina.hr/portal/natjecaji-i-javna-nabava/item/1776-natjecaj-za-dodjelu-potpore-grada-svetog-ivana-zeline-za-ekolosku-i-integriranu-proizvodnju-u-2018-g.html> (Datum pristupanja: 11.5.2019.)
21. <https://www.zelina.hr/portal/natjecaji-i-javna-nabava/item/1777-natjecaj-za-dodjelu-potpore-grada-svetog-ivana-zeline-za-unapredenje-genetskog-materijala-u-2018-g.html> (Datum pristupanja: 11.5.2019.)
22. <https://www.zelina.hr/portal/natjecaji-i-javna-nabava/item/1778-natjecaj-za-dodjelu-potpore-grada-svetog-ivana-zeline-za-premije-osiguranja-usjeva-visegodisnjih-nasada-i-sadnog-materijala-u-2018-godini.html> (Datum pristupanja: 12.5.2019.)
23. <https://www.zelina.hr/portal/natjecaji-i-javna-nabava/item/1779-natjecaj-za-dodjelu-potpore-grada-svetog-ivana-zeline-za-edukaciju-i-strucno-osposobljavanje-u-2018-godini.html> (Datum pristupanja: 12.5.2019.)
24. <https://www.zelina.hr/portal/natjecaji-i-javna-nabava/item/1780-natjecaj-za-dodjelu-potpore-grada-svetog-ivana-zeline-za-izradu-dokumentacije-za-prijavu-na-natjecaj-fondova-eu-u-2018-godini.html> (Datum pristupanja: 12.5.2019.)
25. <http://www.gorica.hr/2018/03/natjecaj-za-dodjelu-potpore-male-vrijednosti-u-poljoprivredi-u-2018-godini/> (Datum pristupanja 13.5.2019.)
26. https://vrbovec.hr/wp-content/uploads/2018/02/files_PROGRAM_POTPORA_POLJOPRIVREDI_NA_PO_DRUCJU_GRADA_VRBOVCA_ZA_2018_GODINU.PDF (Datum pristupanja: 13.5.2019.)
27. <http://bistra.hr/dokumenti/javni-pozivi-natjecajiojavijesti/javni-natjecaj-za-financiranje-udruga-u-podrucju-gospodarstva-i-potpore-poljoprivredi-za-2018-godinu/> (Datum pristupanja: 17.5.2019.)
28. <http://www.stupnik.hr/program-potpore-poljoprivredi-opcine-stupnik-2018-2020-godina/> (Datum pristupanja: 17.5.2019.)

29. http://www.opcina-kriz.hr/ok/kriz_uploads/2018/04/JAVNI-POZIV-ZA-DODJELU-POTPORA-SUKLADNO-PROGRAMU-PROGRAMU-POTPORA-POLJOPRIVREDI-NA-PODRU%C4%8CJU-OP%C4%86INE-KRI%C5%BD-ZA-2018.-GODINU.pdf (Datum pristupanja: 25.5.2019.)

POPIS SLIKA I TABLICA

Popis slika

Slika 1. Gradovi Zagrebačke županije	4
Slika 2. Primjer poljoprivredne površine u Zagrebačkoj županiji	6

Popis tablica

Tablica 1. Simboli Zagrebačke županije.....	3
Tablica 2. Površina zemljišta za koje se dobivaju poticaji u Zagrebačkoj županiji	8
Tablica 3. Klasifikacija cjelokupnog zemljišta Zagrebačke županije.....	8

SAŽETAK

Financijske potpore poljoprivrednicima uvelike utječu na gospodarstvo mjesta u kojemu se primjenjuju zato što povećavaju radne kapacitete poljoprivrednika, pomažu im osuvremeniti vlastitu poljoprivrednu proizvodnju te ih navode na sudjelovanje na manifestacijama vezanima za poljoprivredu izvan mjesta stanovanja. Financijske potpore daju se na razini Europske unije, regije, županije, grada ili općine, a postoje i financijske potpore koje se primjenjuju ovisno o nekim drugim kriterijima. U ovome radu istražene su mogućnosti financiranja poljoprivrednih programa i projekata na području Zagrebačke županije u 2018. godini. Cilj rada bio je istražiti mogućnosti i oblike projekata u poljoprivredi koji su financirani kroz jedinice lokalne samouprave, a prvenstveno su istraživani projekti kojima su odobravana nepovratna sredstva. Istraživane su financijske potpore koje daje Zagrebačka županija, financijske potpore gradova te financijske potpore općina. Na području Zagrebačke županije dodjeljuju se mnogobrojne potpore poljoprivrednicima i udruženjima poljoprivrednika iz čega slijedi da je jedinicama lokalne uprave i samouprave važno ulagati u poljoprivredu. Gradovi koji su dodijelili potpore poljoprivrednicima u 2018. godini su: Ivanić Grad, Jastrebarsko, Samobor, Sveti Ivan Zelina, Velika Gorica i Vrbovec. Općine koje su davale potpore poljoprivrednicima u 2018. godini su: Dubravica, Bistra, Stupnik i Križ.

Ključne riječi: mogućnosti financiranja, projekti, poljoprivreda, Zagrebačka županija